

УДК 004.738.1:352

СТВОРЕННЯ WEB-ПОРТАЛУ ДЛЯ УЧАСТІ ГРОМАДИ В ОБГОВОРЕННІ СОЦІАЛЬНО ЗНАЧУЩИХ ПРОЕКТІВ МІСТА (НА ПРИКЛАДІ М. ЛУГАНСЬКА)

Приколота А. В., Самоздра М. М.

CREATE A WEB PORTAL FOR COMMUNITY PARTICIPATION IN THE DISCUSSION OF SOCIALLY SIGNIFICANT PROJECTS OF THE CITY (EXAMPLE CITY LUGANSK)

Prikolota A., Samozdra M.

В статті досліджено теоретичне підґрунтя вирішення проблеми відсутності можливості вести конструктивний діалог між міською владою та громадою про найбільш гострі проблеми, соціально значущі проекти, визначена необхідність розробки проекту створення web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста, призначеного для інтеграції з існуючим web-сайтом органу місцевого самоврядування та розміщення інформаційних ресурсів відповідно до потреб громади. Особливу значущість мають висновки та пропозиції, які підсумовують наслідки виконаного дослідження відповідно до мети та поставлених завдань й підкреслюють, де та яким чином будуть запроваджені його результати.

Ключові слова: інформація, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, web-сайт, електронне урядування, зворотний зв'язок, ефективність, web-портал.

Постановка проблеми. В умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, становлення інформаційного суспільства в Україні зростає активність органів місцевого самоврядування у використанні окремих інструментів системи електронного урядування з метою забезпечення інформаційної відкритості, встановлення зворотного зв'язку з громадськістю, активізації її залучення до суспільно-політичних процесів.

В сучасних умовах, коли відбувається переосмислення суті управління соціально-економічним розвитком, при визначенні стратегічних пріоритетів розвитку міста необхідно орієнтуватися на потреби людини, її інтереси і думки.

При дослідженні проблем міста, його функціонального навантаження і ролі у житті сучасного суспільства є доцільним виділити для конкретного розгляду актуальну для сьогодення проблему відсутності можливості вести конструктивний діалог з міською владою про найбільш гострі проблеми, проекти, обмінюватися думками про те, що хвилює і цікавить громаду. За умов розвитку інформаційно-комунікаційних технологій web-сторінки органів місцевого самоврядування – найбільш дієвий меха-

нізм інформування та підтримки зворотного зв'язку з громадськістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом до проблем впровадження окремих елементів електронного урядування як в Україні, так і в передових країнах світу зверталися такі вітчизняні дослідники, як К. Вознюк, Н. Драгомирецька, О. Загаєцька, О. Загвойська, Т. Камінська, А. Камінська, В. Ключевський, К. Линьов, І. Лопушинський, М. Міхальова, Я. Олійник, Н. Павлютенко, М. Пасічник, І. Рубан, А. Семенов, А. Семенченко, К. Синицький, С. Чукут та ін. [5, 9, 10, 11, 13, 14]. Разом з тим у їхніх та інших дослідженнях більшою мірою висвітлюється практика запровадження електронного урядування без прив'язки його до процесу інформаційно-комунікаційної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадою.

Формулювання мети. Саме тому метою статті стало висвітлення процесу створення web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста (на прикладі м. Луганська), спрямованого на формування відкритого інформаційного ресурсу для забезпечення оперативного та безперешкодного інформування громадськості, активізації її залучення до суспільно-політичних процесів, сприяння прозорості місцевої політики та протидії корупції.

Виклад основного матеріалу. 1. Інформаційно-комунікаційні особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з громадою. Започаткований Президентом України курс на модернізацію країни визначив одним із пріоритетних напрямків реформу публічної влади, складовою якої стало удосконалення системи місцевого самоврядування, для забезпечення реальної участі населення в управлінні місцевими справами. Одним із ключових напрямків підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування є вдосконалення інформаційно-комунікативного середовища.

Результати загальнонаціонального дослідження, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» ім.

Лька Кучеріва спільно з фірмою «Ukrainian sociology service», підтвердили відсутність взаємодії і діалогу в українському суспільстві між населенням і владою. Серед основних причин, які заважають співпраці громадськості з місцевою владою, громадяни вважають корупцію в органах влади (35,7 %), зневіру людей у тому, що їхній вплив на владу може бути дієвим (33,8 %), неготовність органів влади співпрацювати з громадськістю, непрозорість органів влади, відсутність інформації щодо її рішень.

Причини збереження закритості і непрозорості у взаємодії громади і органів місцевого самоврядування:

1) *Недостатній рівень використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.*

Серед сучасних інформаційно-комунікаційних засобів, які використовують органи місцевого самоврядування для комунікації з місцевою громадою, найбільш ефективними і оперативними залишаються засоби масової інформації, серед яких переважає преса. Згідно з результатами національного щомісячного дослідження «Омнібус», проведеного компанією TNS в Україні у вересні 2012 р., на тлі значного зниження індексу довіри населення до політичних і соціальних інститутів спостерігається зростання довіри до українських ЗМІ з 0,08 до 0,18 (за максимального показника індексу довіри – 2,0).

Результати регіональних досліджень підтверджують популярність використання владою ЗМІ для інформування громади про свою діяльність. Зокрема, за результатами опитування громадськості, найголовнішим джерелом інформації про діяльність органів місцевого самоврядування були названі ЗМІ, оскільки саме вони найбільш повно інформують населення, так вважає 68 % респондентів [16]. Безпосереднє спілкування з друзями і знайомими та особистий прийом в органах місцевого самоврядування також відіграють значну роль у процесі отримання інформації (40 % та 37 % відповідно), а такі засоби її передачі, як інформаційні стенди (20 %) та телефонна розмова із посадовою особою районного виконкому (15 %) є менш популярними серед населення. Сучасні методи взаємодії – офіційні Інтернет-сайти та Інтернет-форуми майже не використовуються (10 % та 6 % відповідно). Це пояснюється неготовністю органів місцевого самоврядування до зміни комунікаційних моделей у спілкуванні, що обумовлюється браком коштів для апаратного і програмного забезпечення, браком вмінь і навичок використання комп'ютерного забезпечення, відсутністю належної кваліфікації співробітників та неможливістю введення до штатного розкладу посади системного адміністратора, малою кількістю Інтернет-користувачів.

За результатами моніторингу на тему: «Відкритість влади населенню», який проводився у період з лютого по травень 2012 року Національним

інститутом стратегічних досліджень, було виявлено недостатній рівень використання органами місцевого самоврядування друкованих регіональних ЗМІ як однієї з форм комунікації з населенням, що підтверджується збереженням вкрай малої кількості публікацій щодо висвітлення діяльності депутатів місцевих рад (звітування, результати громадських опитувань, статистика депутатських запитів, прийомів громадян), наслідків прийнятих розпоряджень міського голови, рішень сесій рад. Інформація до громади доходить частково, що, безумовно, негативно впливає на ефективність взаємодії органів місцевого самоврядування з населенням.

Досвід використання Інтернет-ресурсів у роботі органів місцевого самоврядування. Моніторинг щодо визначення позитивних практик та недоліків роботи web-сайтів міських рад підтвердив тезу про недостатній рівень використання Інтернет-ресурсів.

Результати моніторингу показали, що не всі органи місцевого самоврядування мають діючі власні web-сторінки. Проаналізувавши візуальну та інформаційну складову їхніх сайтів, можна відзначити, що формально структура подання інформації відповідає встановленим стандартам. На кожному сайті передбачено розділ для розміщення рішень, прийнятих радами, але оновлюються вони не оперативно, а періодично. Результати інтерв'ю голів загальних та організаційних відділів виконавчих комітетів дають можливість визначити, що сайти оновлюються не частіше ніж раз на місяць.

Результати змістовного наповнення сайтів визначили присутність таких форм, як тексти рішень міської ради – 63 % від загальної кількості матеріалів, розміщених на сайтах; тексти розпоряджень міського голови – 51 %, звіти про виконання бюджету – 44 %, річні звіти міського голови – 25 %, проекти рішень – 20 %, рішення громадських слухань – 4 %.

Такий важливий компонент зворотного зв'язку, як статистика розгляду звернень громадян, присутній лише на двох сайтах. Необхідно відзначити наявність на всіх сайтах графіка прийому депутатів та міського голови. Недостатніми є можливості використання форм прямої (он-лайн) участі громадськості. Лише на декількох web-сторінках ефективно функціонує розділ Інтернет-конференцій та розроблена форма для електронних запитань голові ради.

У цілому результати моніторингових досліджень визначили такі особливості використання web-сайтів в системі комунікації представницьких форм самоврядування з громадськістю:

- по-перше, web-сторінки більшості місцевих рад оновлюються частково і не надають в повному обсязі якісної і оперативної інформації;

- по-друге, на більшості сайтів не використовується можливість зворотного зв'язку для членів громади (відсутні електронні зразки

документів, форма подання електронних запитань);

- по-третє, органи місцевого самоврядування приділяють недостатньо уваги оприлюдненню форм звітувань, особливо щодо депутатської діяльності;

- по-четверте, відсутня довідкова інформація щодо управлінського складу виконкомів при радах.

2) *Недостатня прозорість висвітлення діяльності місцевих рад.*

Більшість сесійних засідань місцевих рад проходить у закритому режимі, що позбавляє пересічних громадян, представників громадських організацій можливості безпосередньо відстежувати процес прийняття управлінських рішень. За підсумками моніторингу роботи органів місцевого самоврядування, проведеного Громадянською мережею ОПОРА, у більшості регіонів виявлена недоступність отримання громадянами проектів рішень, винесених на засідання міських рад.

Недостатня прозорість у висвітленні діяльності органів місцевої влади обумовлена недоліками сучасного законодавства у сфері регламентування діяльності органів місцевого самоврядування, яке не містить конкретного переліку підстав для проведення засідань у відкритому чи закритому режимах. Таким чином, це питання залежить від суб'єктивних бажань депутатської більшості місцевих рад, що в цілому також негативно впливає на імідж місцевої влади та створює односторонню вертикальну комунікаційну модель її взаємодії з населенням [7].

3) *Недосконалість правового визначення відповідальності органів місцевого самоврядування.*

Відповідно до чинного Закону України «Про місцеве самоврядування» (ст. 74, 75, 76, 77, 78, 79) органи та посадові особи місцевого самоврядування несуть відповідальність за свою діяльність перед територіальною громадою, державою, юридичними і фізичними особами. Визначається їхня обов'язкова звітність перед членами громади. Також передбачено право громади ініціювати процедуру розпуску ради чи звільнення з посади голови ради, але лише через інститут місцевого референдуму.

Враховуючи недовіру цього інституту, можна констатувати відсутність фактичного контролю і впливу з боку населення щодо зазначених процесів. Дискусійні питання, оскарження неправомірних дій, здійснених посадовцями органів місцевого самоврядування, вирішуються у встановленому законом судовому порядку і відшкодовуються за рахунок місцевого бюджету. На практиці ж, за результатами опитування голів загальних та організаційних відділів, жоден з них за роки своєї роботи не зміг згадати подібного прецеденту (середній стаж опитаних – 10 років). Така правова неузгодженість та необізнаність посилюють відчуття безвідповідальності серед працівників управлінського апарату органів місцевого самоврядування та призводять до зростання політичного відчуження населення від місцевої влади.

Правові новації щодо подолання інформаційно-комунікаційних проблем та підвищення ефективності взаємодії між місцевою владою та населенням:

· Прийняття Верховною Радою України 13 січня 2011 р. Закону України «Про доступ до публічної інформації» стало важливим кроком у забезпеченні відкритості і прозорості органів місцевого самоврядування. Закон пояснив порядок доступу фізичних та юридичних осіб до інформації, що перебуває у володінні органів місцевого самоврядування. Ст. 1 чітко визначила і закріпила поняття «публічна інформація», за яким публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

У законі також були визначені шляхи доступу до публічної інформації через системне і оперативне оприлюднення інформації на офіційних web-сайтах, через ЗМІ або будь-якими іншими способами, надання інформації за запитами на інформацію. Наслідком прийняття Закону стало значне збільшення обсягу інформації з відкритим доступом і зобов'язання головних розпорядників інформації оприлюднювати та надавати достовірну, точну та повну інформацію про свою діяльність і прийняті рішення, систематично вести облік документів та запитів на інформацію, що перебувають у їхньому володінні.

· Прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» надало реальну можливість усім зацікавленим інститутам громадянського суспільства брати участь у виробленні та реалізації державної політики через створення громадських рад при органах виконавчої влади. Громадські ради отримали право: надавати обов'язкові для розгляду пропозиції щодо нормативно-правових актів та змісту роботи посадовців; проводити громадську антикорупційну експертизу нормативно-правових актів та вимагати виконання посадовцями антикорупційного законодавства; проводити громадську експертизу діяльності органу влади; здійснювати громадський контроль за врахуванням владою пропозицій і зауважень громадськості; допомагати органу влади працювати більш ефективно в інтересах громадян [1].

Незважаючи на практику функціонування громадських рад при органах місцевих державних адміністрацій, ситуація з органами місцевого самоврядування ускладнюється через двозначність правового регулювання. Постанова Кабінету Міністрів України від 5.11.2008 р. № 976 «Порядок сприя-

ня проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади», і Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» містять лише рекомендації для створення громадських рад при органах місцевого самоврядування, що в свою чергу надає можливість місцевій владі ігнорувати рішення громадськості.

Важливим кроком для впровадження реформи місцевих органів самоврядування стало розроблення і представлення у березні 2012 року на розгляд Ради Європи Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. У документі було зроблено наголос на підвищенні участі громадян у прийнятті рішень (зокрема, шляхом застосування різних форм прямої демократії та впровадження принципів відкритості і підзвітності), а також необхідності організації дієвого контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування з боку громадян і організацій громадян.

Відповідно до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади, затвердженого Урядом (Постанова Кабінету Міністрів «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» №3/2002 від 04.01.2002 р.), визначено, що наявність web-сайту є першою та необхідною умовою впровадження технологій електронного урядування, тому органи влади спеціальним чином регулюють питання їх створення та функціонування. Також у цій постанові зазначається перелік обов'язкової інформації та документації, що мають бути розміщені на офіційних сайтах органів виконавчої влади. Що ж стосується органів місцевого самоврядування, то в Україні відсутні законодавчо закріплені єдині вимоги до змістовного наповнення їхніх web-сторінок. В законах України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» немає окремих положень про вимоги до web-сайтів органів місцевого самоврядування [12].

Таким чином, стан формування та використання інформаційно-комунікаційних ресурсів органами місцевого самоврядування засвідчує певні позитивні зрушення у покращенні взаємодії органів місцевого самоврядування та населення. Проте практичні дослідження довели збереження архаїчних традицій управління, які суттєво викривляють існуючу в Україні модель місцевого самоврядування.

2. *Дослідження ефективності роботи офіційного сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів.* Міські Інтернет-ресурси здебільшого є презентаційними

проектами. Невелику кількість офіційних сайтів можна з більшою чи меншою достовірністю назвати бізнес-ресурсами. Проте про чітку сервісну організацію інформаційного ресурсу, про орієнтацію на потреби саме пересічного користувача, який має певну проблему і сподівається залагодити її за допомогою електронних міських сервісів, – про це, на жаль, мова не йде.

Метою дослідження роботи офіційного web-сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів було оцінити:

- інформаційну наповненість зовнішнього порталу;
- готовність органу місцевого самоврядування прозоро висвітлювати власну діяльність та прийняті рішення;
- рівень використання інструментів зворотного зв'язку та надання послуг;
- періодичність оновлення інформації;
- зручність web-сайту у користуванні;
- доцільність створення і функціонування web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста, призначеного для інтеграції з існуючим web-сайтом органу місцевого самоврядування та розміщення інформаційних ресурсів відповідно до потреб громадян.

Щодо інформаційної наповненості web-сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів, можна стверджувати, що місто приділяє достатню увагу наповненості зовнішнього порталу. Так, на сайті можна знайти відомості про міського голову, його заступників, секретаря ради, членів виконавчого комітету, склад депутатів міської ради, телефони приймалень та розклад прийомів громадян, назви та склад постійних та тимчасових комісій, депутатських груп та фракцій, структуру та склад виконавчого комітету, перелік та контактну інформацію управлінь та відділів, комунальних підприємств, закладів сфери освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо.

Крім того, місто охоче надає відомості, що стосуються життя міста: новини, офіційні акції та зустрічі, історія, адміністративний устрій, символіка міста, загальний огляд економіки, рівень розвитку науки та освіти, програма соціально-економічного розвитку міста тощо.

Луганська міська рада робить помітні кроки до прозорого висвітлення власної діяльності. На сайті розміщені: рішення засідань ради, відомості про проведення закупівлі товарів (робіт, послуг) за бюджетні кошти, інформація про витрати і надходження до місцевого бюджету, звіти про виконання бюджету за минулий рік, інформація про використання комунального майна, відомості про діючі тарифи та пільги, порядок денний сесій ради, плани роботи, розклад, протоколи засідань ради, порядок денний,

розклад, протоколи, рішення, звіти комісій, відомості щодо державних програм в частинах, що стосуються міста, генеральний план міста, щорічні звіти про виконання регіональних та місцевих програм тощо.

Разом з тим значній частині інформації, що стосується діяльності органу місцевого самоврядування та життя міста приділяється недостатньо уваги. Так, на сайті відсутні:

- можливість забезпечення обміну ідеями, інформацією, знаннями, навичками та досвідом з економічного та соціального розвитку міста;
- методична та консультаційна допомога з питань розробки та здійснення пілотних проектів, покращення якості послуг, підвищення ефективності роботи місцевих органів влади та забезпечення належного врядування;
- інформація про організацію та проведення спільних форумів, конференцій, семінарів, круглих столів та виставок, ознайомчих візитів.

Відсутність певної інформації та частини документів можна оцінювати двояко. З одного боку, закон не визначає, яка саме інформація повинна бути розміщена на офіційному web-сайті органу місцевого самоврядування, що в свою чергу призводить до зменшення інтересу з боку міської ради, яка часто не зацікавлена в розміщенні тієї чи іншої інформації, її інертності щодо якісного наповнення web-сайту. З іншого боку, через відсутність законодавчо встановлених вимог до web-сайту органу місцевого самоврядування місто не має чіткого уявлення, яка саме, в якому обсязі та вигляді інформація може та має бути розміщена на зовнішньому порталі, що призводить до відсутності на сайті значної кількості інформації, важливої для громади [12].

Доречно зауважити, що більшість користувачів самі мало уявляють, що їм може знадобитися на сайті органу місцевого самоврядування, яким він має бути, аби з ним було зручно працювати. В користувачів мережі поки що не сформувалось жодних пріоритетів стосовно можливості взаємодії з міською владою в Інтернеті. Можна говорити про брак уявлення про функції навіть не стільки Інтернет-ресурсу, скільки самого органу місцевого самоврядування.

Отже, громадяни не знають, чого вимагати, міська влада не уявляє, що пропонувати, і, ймовірно, навіть ще не замислювалась над власною відповідальністю за формування специфічних (що стосуються послуг міських сервісів) інформаційних потреб громадян і, що важливіше, над формуванням соціальної і психологічної мотивації громадян – підстав, спираючись на які, громадянин вирішуватиме, потрібне йому електронне урядування чи ні, що саме йому потрібно, наскільки це важливо особисто для нього, які це матиме наслідки тощо.

3. *Критерії дослідження.* Офіційна web-сторінка має бути одним із зручних механізмів вза-

ємодії з громадянами, суб'єктами підприємницької діяльності, державними органами та іншими членами спільноти.

Якісне інформаційне наповнення web-сайту є першою та обов'язковою вимогою, проте в сучасних умовах цього недостатньо, щоб говорити про його ефективність. Надзвичайно важливим показником якості web-сайту є його функціональність, тобто можливість встановлення через web-сайт зворотного зв'язку з громадськістю та надання послуг [12].

Варто зазначити, що в рамках даного дослідження ефективність роботи сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів оцінювалася з позицій електронного урядування – забезпечення доступу громадян до інформації, зворотного зв'язку та механізмів активізації її співпраці з владою за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Для проведення дослідження було використано два підходи:

- 1) оцінювання безпосередньо задіяними експертами web-сайту органу місцевого самоврядування відповідно до заданих критеріїв;
- 2) надсилання інформаційних запитів до міських рад (спеціально розроблених анкет), опитування пересічних громадян та опрацювання отриманих відповідей.

Таким чином, критерії оцінювання ефективності роботи сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів визначались таким чином:

- оцінювання наявності та повноти інформації, що має оприлюднюватись;
- інформація, яку варто було б розмістити на сайті.

Загалом оцінювалися такі критерії:

- наскільки вільним та зручним є доступ громадськості до публічної інформації;
- забезпечення зворотного зв'язку з громадськістю, інформація щодо адміністративних послуг та можливість їх отримання в режимі онлайн;
- технічні вимоги до web-сайту (зрозумілий та зручний інтерфейс, своєчасне оновлення інформації і т.п.).

Аналіз web-сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів показав, що на сьогоднішній день використання даних інструментів на сайті знаходиться на середньому рівні. Сайт потребує доопрацювання та модернізації з метою впровадження та більш ефективного використання окремих можливостей та функцій, які можуть надавати сучасні Інтернет-ресурси.

На сайті необхідно підвищити рівень та якість інформаційної наповненості – велика кількість інформації наявна лише частково, деяка взагалі від-

сутня. На недостатньому рівні знаходиться впровадження та використання інструментів встановлення зворотного зв'язку з громадою. Варто звернути увагу на надання можливості он-лайн опитування громадськості з актуальних питань життя територіальної громади. Важливо приділити більше уваги створенню зручного у користуванні контенту та своєчасному оновленню наявної на порталі інформації.

Результати дослідження. Місцеве самоврядування має надавати громадянам однаковий доступ до чіткої та повної інформації про справи, що стосуються громади, а також забезпечувати дотримання прав членів громади щодо висловлення їхньої думки про найважливіші рішення, що впливають на їхнє майбутнє.

У цьому контексті органи місцевого самоврядування мають можливість отримати підтримку на розбудову їхнього потенціалу через сучасні інформаційно-комунікаційні технології [2].

Саме інформаційно-комунікаційні технології допомагають підвищити рівень доступу громадян до інформації про діяльність міських рад, а також до важливої інформації у сфері місцевого самоврядування, спільного врядування, сталого розвитку, інвестицій тощо, а отже, є одним із інструментів широкого залучення місцевих громад до муніципального врядування.

Однією із конкретних альтернатив у цьому напрямку є створення web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста.

Створення web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста має на меті отримання продукту – web-порталу. Він дасть змогу розглядати проекти з актуальних питань життя територіальної громади в режимі он-лайн, без витрат часу та додаткових зусиль, в одну мить обмінюватися ідеями, інформацією, знаннями, навичками та досвідом з реалізації кращих практик соціально-економічного розвитку.

Висновки. На основі результатів огляду нормативно-методичних та наукових джерел щодо програм впровадження окремих елементів електронного урядування, а також проведеного дослідження проблеми відсутності можливості вести конструктивний діалог між міською владою та громадою про найбільш гострі проблеми, соціально значущі проекти, була визначена необхідність створення web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста (на прикладі м. Луганська).

Результати дослідження дозволяють стверджувати, що поставлена мета досягнута в повному обсязі.

Одним з найважливіших результатів дослідження є виявлення недоліків в ефективності роботи офіційного сайту Луганського міського голови, Луганської міської ради та її виконавчих органів.

Проведений аналіз ефективності використання

Луганською міською радою такого інструменту системи електронного урядування, як офіційний web-сайт з метою підвищення прозорості та ефективності її діяльності дає підстави зробити висновок, що хоча в Україні сьогодні відбувається поступове впровадження окремих елементів електронного урядування, в переважній більшості з різних причин розвиток даного інструменту знаходиться на досить низькому рівні і потребує значно більшої уваги з боку органу місцевого самоврядування.

Для усунення зазначених недоліків було розроблено проект створення web-порталу для участі громади в обговоренні соціально значущих проектів міста, призначеного для інтеграції з існуючим web-сайтом органу місцевого самоврядування та розміщення інформаційних ресурсів відповідно до потреб громади.

Результатом реалізації проекту стало підвищення активності використання інструментів зворотного зв'язку з громадськістю, залучення громадян до процесу прийняття рішень шляхом проведення он-лайн опитувань, обговорення актуальних питань життя міста на сторінках порталу, надання можливості коментувати новини та інформаційні повідомлення тощо.

Таким чином, застосування у діяльності Луганської міської ради елементів електронного урядування створює умови для забезпечення зворотного зв'язку між міською владою та територіальною громадою для покращення ефективності управління соціально-економічним розвитком міста в цілому.

Література

1. Громадські ради в цифрах : загальнонаціональний звіт із моніторингу формування громадських рад при центральних та місцевих органах виконавчої влади / М. В. Лациба, О. С. Хмара, А. О. Красносільська [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : Агентство «Україна», 2011. – 124 с.
2. Демкова М. Електронне урядування – запорука прозорості та ефективності влади / М. Демкова // Юридичний журнал. – К. : ЮСТІНІАН, 2007. – № 3 – С. 180-185
3. Досвід впровадження е-демократії та е-урядування в Україні / О. І. Архипська, О. А. Баранов, С. В. Дзюба та ін.; [За заг. ред. С. В. Дзюби]. – К. : НАДУ, 2010. – 90 с.
4. Електронне урядування в Україні – ефективна влада для мешканців. – Київ : ПРООН / МПВСР, 2011. – 20 с.
5. Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / Т. Камінська, А. Камінська, М. Пасічник та ін.; [За заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С.А. Чукут]. – К. : НАДУ, 2008. – 200 с.
6. Інформаційне суспільство в Україні : глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. – К. : НІСД, 2010. – 64 с.
7. Інформаційно-комунікаційні особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з гро-

мадаю : регіональний аспект [Електронний ресурс] : Аналітична записка. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/978/>

8. Концепція розвитку електронного урядування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dki.org.ua/files/Concept-E-Government.doc>

9. Кращі практики впровадження електронного урядування : зарубіжний досвід. Методичні матеріали до навчальної дисципліни : «Теоретико-методологічні, організаційні та інституційні основи електронного урядування» / К. Синицький, Я. Олійник, М. Міхальова та ін.; [За заг. ред. д.н.держ.упр., проф. С. А. Чукут, к.н.держ.упр. О. В. Загвойської]. – К., 2010. – 144 с.

10. Лопушинський І. П. Упровадження електронного урядування в роботу органів виконавчої влади України як вагома складова реформування державної служби / І. П. Лопушинський // Публічне управління : теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. – Х. : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2010. – №2. – С. 194-198.

11. Лопушинський І. П. Упровадження електронного урядування в систему державної служби в Україні / І. П. Лопушинський, В. І. Ключевський // Державна політика щодо місцевого самоврядування : стан, проблеми та перспективи : Матеріали 1-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Херсон : ХНТУ, 2010. – С.108-110.

12. Моніторинг ефективності впровадження системи електронного урядування в містах України / ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», Асоціація міст України, ГО «Інститут громадянського суспільства», Transparency International Україна та ін. – Вінниця, 2013. – 65 с.

13. Павлютенко Н. Ю. Электронная Европа и электронное правительство США [Електронний ресурс] / Н. Ю. Павлютенко. – Режим доступу : <http://ava.md/040-elektronnayamoldova/03814-elektronnaya-evropa-i-elektronnoe-pravitelstvo-ssha.html>

14. Семенов А. В. Електронна демократія – стандарт відкритих засад управління / А. В. Семенов // Новітні тенденції розвитку демократичного врядування : світовий та український досвід : матеріали наук.-практ. конф. За міжнар. участю, Київ, 30 трав. 2008 р. : у 3 т. / За заг. ред. О. Ю. Оболенського, С. В. Сьоміна. – К. : НАДУ, 2008. – т. 2. – С. 351-352.

15. Українці довіряють церкві, українським ЗМІ, та не довіряють жодному політикові [Електронний ресурс] : Результати національного щомісячного дослідження «Омнібус». – Режим доступу : <http://www.tns-ua.com/ua/global/95/>

References

1. Gromads'ki radi v cifrah : zagal'nonacional'nij zvit iz monitoringu formuvannja gromads'kih rad pri central'nih ta miscevih organah vikonavchoi vladi / M. V. Laciba, O. S. Hmara, A. O. Krasnosil's'ka [ta in.]; Ukr. nezalezh. centr polit. doslidzh. – K. : Agentstvo «Ukraina», 2011. – 124 s.

2. Demkova M. Elektronne urjaduvannja – zaporuka prozorosti ta efektnosti vladi / M. Demkova // Juridichnij zhurnal. – K. : JuSTINIAN, 2007. – № 3 –

S. 180-185

3. Dosvid vprovadzhennja e-demokratiï ta e-urjaduvannja v Ukraïni / O. I. Arhips'ka, O. A. Baranov, S. V. Dzjuba ta in.; [Za zag. red. S. V. Dzubij]. – K. : NADU, 2010. – 90 s.

4. Elektronne urjaduvannja v Ukraïni – efektniva vlada dlja meshkanciv. – Kiïv : PROON / MPVSR, 2011. – 20 s.

5. Zarubizhnij dosvid uprovadzhennja elektronnoho urjaduvannja / T. Kamins'ka, A. Kamins'ka, M. Pasichnik ta in.; [Za zag. red. d-ra nauk z derzh. upr., prof. S.A. Chukut]. – K. : NADU, 2008. – 200 s.

6. Informacijne suspil'stvo v Ukraïni : global'ni vikliki ta nacional'ni mozhlivosti : analit. dop. / D. V. Dubov, O. A. Ozhevan, S. L. Gnatjuk. – K. : NISD, 2010. – 64 s.

7. Informacijno-komunikacijni osoblivosti vzaemodiï organiv miscevoho samovrjaduvannja z gromadaju : regional'nij aspekt [Elektronnij resurs] : Analitichna zapiska. – Rezhim dostupu : <http://www.niss.gov.ua/articles/978/>

8. Koncepcija rozvitku elektronnoho urjaduvannja v Ukraïni [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://dki.org.ua/files/Concept-E-Government.doc>

9. Krashhi praktiki vprovadzhennja elektronnoho urjaduvannja : zarubizhnij dosvid. Metodichni materiali do navchal'noi disciplini : «Teoretiko-metodologichni, organizacijni ta institucijni osnovi elektronnoho urjaduvannja» / K. Sinic'kij, Ja. Olijnik, M. Mihalo'va ta in.; [Za zag. red. d.n.derzh.upr., prof. S. A. Chukut, k.n.derzh.upr. O. V. Zagvojs'koï]. – K., 2010. – 144 s.

10. Lopushins'kij I. P. Uprovadzhennja elektronnoho urjaduvannja v robotu organiv vikonavchoi vladi Ukraïni jak vagoma skladova reformuvannja derzhavnoi sluzhbi / I. P. Lopushins'kij // Publichne upravlinnja : teorija ta praktika : zbirnik naukovih prac' Asociacii doktoriv nauk z derzhavnogo upravlinnja. – H. : Vid-vo «DokNaukDerzhUpr», 2010. – №2. – S. 194-198.

11. Lopushins'kij I. P. Uprovadzhennja elektronnoho urjaduvannja v sistemu derzhavnoi sluzhbi v Ukraïni / I. P. Lopushins'kij, V. I. Kljucevs'kij // Derzhavna politika shhodo miscevoho samovrjaduvannja : stan, problemi ta perspektivi : Materiali 1-i Vseukraïns'koï naukovopraktichnoi konferencii. – Herson : HNTU, 2010. – S.108-110.

12. Monitoring efektnosti vprovadzhennja sistemi elektronnoho urjaduvannja v mistah Ukraïni / GO «Podil's'ka agencija regional'nogo rozvitku», Asociacija mist Ukraïni, GO «Institut gromadjans'kogo suspil'stva», Transparency International Ukraïna ta in. – Vinnicja, 2013. – 65 s.

13. Pavljutenko N. Ju. Jelektronnaja Evropa i jelektronnoe pravitel'stvo SShA [Elektronnij resurs] / N. Ju. Pavljutenko. – Rezhim dostupu : <http://ava.md/040-elektronnayamoldova/03814-elektronnaya-evropa-i-elektronnoe-pravitelstvo-ssha.html>

14. Semenov A. V. Elektronna demokratiija – standart vidkritih zasad upravlinnja / A. V. Semenov // Novitni tendencii rozvitku demokratichnogo vrjaduvannja : svitovij ta ukraïns'kij dosvid : materiali

nauk.-prakt. konf. Za mizhnar. uchastju, Kiïv, 30 trav. 2008 r. : u 3 t. / Za zag. red. O. Ju. Obolens'kogo, S. V. S'omina. – K. : NADU, 2008. – t. 2. – S. 351-352.

15. Ukraïnci dovırjajut' cerkvi, Ukraïns'kim ZMI, ta ne dovırjajut' zhodnomu politikovi [Elektronnij resurs] : Rezul'tati nacional'nogo shhomisjachnogo doslidzhennja «Omnibus». – Rezhim dostupu : <http://www.tns-ua.com/ua/global/95/>

Приколота А. В., Самоздра М. М. СОЗДАНИЕ WEB-ПОРТАЛА ДЛЯ УЧАСТИЯ ГРОМАДЫ В ОБСУЖДЕНИИ СОЦИАЛЬНО ЗНАЧИМЫХ ПРОЕКТОВ ГОРОДА (НА ПРИМЕРЕ Г. ЛУГАНСКА)

В статье исследованы теоретические основы решения проблемы отсутствия возможности вести конструктивный диалог между городской властью и громадой о наиболее острых проблемах, социально значимых проектах, определена необходимость разработки проекта создания web-портала для участия громады в обсуждении социально значимых проектов города, предназначенного для интеграции с существующим сайтом органа местного самоуправления и размещения информационных ресурсов в соответствии с потребностями громады. Особую значимость имеют выводы и предложения, которые подытоживают результаты выполненного исследования в соответствии с целью и поставленными задачами и подчеркивают, где и каким образом будут внедрены его результаты.

Ключевые слова: информация, информационно-коммуникационные технологии, Интернет, веб-сайт, электронное управление, обратная связь, эффективность, веб-портал.

Prikolota A., Samozdra M. CREATE A WEB PORTAL FOR COMMUNITY PARTICIPATION IN THE DISCUSSION OF SOCIALLY SIGNIFICANT PROJECTS OF THE CITY (EXAMPLE CITY LUGANSK)

This paper investigates the theoretical foundations address the lack of opportunities to conduct constructive dialogue between local authorities and the community about the most acute problems of socially significant projects identified the need for project web portal for community participation in the discussion of socially significant projects of the city, designed to integrate with existing website of the local government and allocation of information resources to meet the needs of the community. Of particular significance are the findings and proposals, summarizing the impact studies performed for the purpose and the objectives and highlight where and how the results will be introduced.

Keywords: information, information and communication technology, internet, website, e-governance, feedback, efficiency, web portal.

Приколота Андрій Васильович – магістр, здобувач магістратури державного управління СНУ ім. В. Даля.

Самоздра Михайло Михайлович – ст. викл. магістратури державного управління СНУ ім. В. Даля.

Рецензент: Жаріков Е. В. – к. т. н., доц. кафедри системної інженерії факультету комп'ютерних систем і технологій СНУ ім. В. Даля.

Стаття подана 07.06.2013